

Програма для проведення співбесіди для прийому на навчання осіб, які здобули ступінь бакалавра, магістра (освітньо-кваліфікаційний рівень спеціаліста) для здобуття ступеня бакалавра за іншою спеціальністю (для спеціальностей: 231 «Соціальна робота», 053 «Психологія»)

Співбесіда полягає в тому, щоб оцінити рівень навчальних досягнень абітурієнтів з історії України, української мови за професійним спрямуванням з метою конкурсного відбору для навчання в Університеті.

ІСТОРІЯ УКРАЇНИ

Програма з «Історії України» складена відповідно до навчальних програм підготовки бакалавра, з спеціальностей: «Соціальна робота», «Психологія».

Завдання з історії України полягають у тому, щоб оцінити знання і вміння вступників. Вступники повинні:

розрізняти поняття: періодизація історії України, закономірності розвитку вітчизняної історії, хронологія подій, причинно-наслідкові зв'язки історичних подій, історичне явище, історична подія, державність, релігійні вірування, вождь, плем'я, нація, народ, держава, патріотизм, колабораціонізм, абсолютизм, демократія, тоталітаризм, авторитаризм, загарбницькі і справедливі війни, соціально-економічний розвиток, національне відродження, революція, реакція, геноцид, голодомор, репресії;

закони і принципи: принцип історизму, принцип об'єктивності, закон поступального та циклічного розвитку суспільства.

вміти:

аналізувати історичні явища та процеси, робити аргументовані висновки; співвідносити історичні процеси з періодом (епохою) на основі наукової періодизації історії; використовувати набуті знання для розв'язання нової навчальної проблеми; користуватись історичними картами, аналізувати історичне джерело.

1. Давня та середньовічна історія України

Тема № 1. Первісне суспільство та перші державні утворення на території України.

Історія як наука та навчальна дисципліна. Джерела та історіографія історії України.

Початок формування людської цивілізації на території України. Кам'яний вік на території України. Трипільська культура. Кіммерійці, скіфи, сармати. Суспільний лад, господарство та релігійні вірування кочовиків. Античні міста-держави Північного Причорномор'я.

Етногенез слов'ян. Господарський, суспільний та релігійний розвиток східних слов'ян. Племінні союзи східних слов'ян.

Тема № 2. Київська Русь. Галицько-Волинська держава.

Передумови утворення держави у східних слов'ян. Основні теорії походження Київської Русі. Термін „Русь”, його етносоціальний зміст і походження. Перші київські князі. Київська Русь як держава. Прийняття християнства. Соціально-економічний, суспільно-політичний та культурний розвиток Київської Русі. Розквіт Київської Русі. Літописання. Етимологія етноніму „Україна”. Зовнішня політика і міжнародні зв'язки Київської держави. Причини феодальної роздробленості Київської Русі. Навала монголо-татарських орд та її вплив на історію нашого народу.

Галичина і Волинь у XI-XII ст. Діяльність князів Романа Мстиславовича і Данила Галицького. Боротьба України-Русі з монголо-татарами. Встановлення золотоординського панування. Взаємовідносини Галицько-Волинського князівства з Золотою Ордою, Угорщиною, Польщею, Литвою. Галицько-Волинська держава за наступників Данила Галицького. Внутрішньополітична криза та занепад держави. Історичне значення Галицько-Волинської держави.

Тема № 3. Українські землі в складі Литви та Польщі.

Політична ситуація у Східній Європі в XIV- першій половині XVI. Захоплення українських земель Литовською державою. Особливості перебування України в складі Литви. Кревська унія 1385 р. Загарбання України Польщею. Люблінська унія 1569 р. Напади

турецьких і татарських орд на Україну. Соціально-економічний, культурний і релігійний розвиток українських земель в складі Литви і Польщі. Берестейська церковна унія. Полемічна боротьба. Виникнення Козацтва. Запорізька Січ, її устрій та економіка. Реєстрове козацтво. Роль козацтва у боротьбі проти татар і турків. Козацько-селянські повстання кінця XVI – першої половини XVII ст. Діяльність гетьмана П.Сагайдачного. Українське козацтво як історичний феномен.

2. Нова та новітня історія України.

Тема № 4. Гетьманщина.

Причини, характер, рушійні сили та періодизація національно-визвольної війни під проводом Б.Хмельницького. Діяльність Б.Хмельницького. Битви під Жовтими Водами, Корсунем, Пилявцями. Облога Львова. Зборівський трактат. Внутрішня та зовнішня політика Б.Хмельницького. Битва під Батогом та під Жванцем. Кам'янецька угода. Становлення української національної козацької державності. Переяславська рада та Березневі статті 1654р.

Оцінка відносин між Москвою і Україною. Завершальний етап війни. Діяльність гетьмана І.Виговського. Гадяцька угода. Війна з Москвою. Битва під Конотопом. Боротьба старшинських угруповань за владу. Захоплення Лівобережної України московськими військами. „Чорна рада” 1663 р. Поділ України на Лівобережну і Правобережну..

Причини, характер та наслідки Руїни. Гетьман І.Бруховецький. Московські статті 1665 р. Зміна статусу Гетьманщини. Андрусівське перемир'я та Вічний мир між Москвою та Польщею. Політика Запорізької Січі. І.Сірко. Державницька діяльність П.Дорошенка. Бучацька угода 1672 р. Завершення національної революції.

Діяльність гетьманів Д. Многогрішного, І. Самойловича, І. Мазепи. Знищення козацької держави на Правобережжі. Північна війна. Полтавська битва (1709 р.). П. Орлик та його конституція (1710 р.). Українська політика Петра І. Гетьмани І. Скоропадський, П. Полуботок, Д. Апостол. Органи управління Україною. Перша і Друга Малоросійські колегії. Рух опришків. Гайдамаки. Коліївщина 1768 р. Ліквідація Гетьманщини і Запорізької Січі. Заселення і колонізація Південної України. Поділи Польщі. Приєднання Правобережної України до Росії, а Західної – до Австрії. Заведення військового та адміністративного устрою на Україні за зразком Росії.

Тема № 5. Українські землі в складі імперій Романових і Габсбургів.

Система самодержавних органів управління Україною (губерній). Соціально-економічний розвиток України в кінці XVIII – на початку XIX ст. Криза феодално-кріпосницької системи. Початок промислового перевороту.

Україна і Вітчизняна війна 1812. Аракчеєвщина. Миколаївська реакція і посилення гніту царизму в Україні.

Суспільно-політичні рухи 20-30-х рр. XIX ст. Виникнення таємних товариств. Декабристи в Україні. Українське національне відродження. Діяльність Кирило-Мефодіївського товариства. Т. Шевченко. Ліберальні реформи 60-70-х рр.. XIX ст. і особливості їх проведення в Україні.

Скасування кріпацтва. Земська реформа (1864 р.).

Українофільство. „Хлопомани”. В. Антонович. Громади. Громадівський федералізм і громадівський соціалізм. М. Драгоманов. Посилення національного гніту. Валуєвський циркуляр і Емський указ. Перші робітничі організації. Проникнення марксизму в Україну.

Особливості розвитку економіки України в кінці XIX ст. Індустріалізація. Розвиток залізниць. Піднесення Донбасу.

Західноукраїнські землі в складі Австро-Угорщини. Революція 1848 р. в Україні. Головна Руська Рада. Москвофіли і народовці.

Зародження політичних партій в Україні в кінці XIX – на початку XX ст. Аграрна політика Столипіна та її проведення на Україні. Особливості політичного та соціально-економічного розвитку західноукраїнських земель у 1900-1914 роках. Українське питання в Російській Думі та Австрійському Рейхстазі.

Тема № 6. Перша світова війна. Українська національно-демократична революція.

Плани великих держав щодо України напередодні Першої світової війни. Причини та характер війни. Позиція українських політичних сил Наддніпрянщини та західноукраїнських земель щодо війни. Воєнні дії на території України. Російська окупаційна влада у Галичині. Політичні течії та партії, їх тактика і діяльність в умовах війни. Загальна (головна) Українська рада. Союз визволення України. Легіон українських січових стрільців. Брестський мирний договір. Результати Першої світової війни.

Лютнева буржуазно-демократична революція піднесення національно-визвольного руху в Україні. Створення і діяльність Центральної Ради, її боротьба за автономію України. Стосунки з Тимчасовим урядом, Характер Української автономії. Діяльність національного конгресу. I-ий та II-ий універсали Центральної Ради. Завоювання Української автономії. Українські політичні партії.

Більшовицький переворот в Петрограді, зміни в Україні. III-ий універсал та проголошення Української Народної Республіки. I-ий Всеукраїнський з'їзд Рад. Проголошення більшовицької ради в Україні. Відносини між Радянською Росією і УНР. Інтервенція Радянської Росії в Україні.

IV Універсал Центральної Ради. Проголошення незалежності України. Аграрне і робітниче право на Україні. Соціальна політика Центральної Ради.

Брестський мир в Україні. Німецькі та австрійські війська в Україні. Повстансько-партизанська боротьба. Українська держава гетьмана П.Скоропадського. Внутрішня і зовнішня політика. Західноукраїнська Народна Республіка. Українська Національна Рада. Створення Української Галицької армії. Війна з Польщею.

Директорія УНР. Трудовий конгрес. Проголошення Акту злуки УНР та ЗУНР.

Політика радянської влади в Україні в 1919-1920 роках. „Воєнний комунізм”. Прийняття першої Конституції УСРР та радянське будівництво. Терор. Денікінщина. Радянсько-польська війна. Завершення громадянської війни, її підсумки та уроки. Ризький мир і українське питання.

Тема 7. Україна в складі СРСР (20-30-ті рр. ХХ ст.)

Міжнародне і внутрішнє становище України на початку 20-х рр. ХХ ст. Перехід до нової економічної політики. Суть НЕПу. Україна і утворення СРСР. Національна політика в Україні в 20-х роках. Українізація.

Боротьба проти інакомислення, утвердження політичного та ідеологічного монополізму комуністичної партії. Утворення адміністративно-командної системи управління. Перші п'ятирічки. Колективізація. Голодомор 1932-1933 рр. Репресії 30-х років.

Тема № 8. Україна у Другій світовій війні.

Пакт Рібентропа-Молотова. Приєднання Західної України до СРСР. Радянізація. Репресії. Депортації. Карпатська Україна.

Причини Другої світової війни. Початок радянсько-німецької війни. Створення надзвичайних органів державної влади і державного управління.

Німецько-нацистський режим на тимчасово окупованій території. Діяльність ОУН-УПА. Боротьба українського народу проти окупантів. Діяльність „червоних партизанів”. Сталінградська битва. Курська битва. Визволення Харкова. Битва за Дніпро. Остаточне визволення України. Завершення Другої світової війни. Наслідки Другої світової війни для України.

Тема № 9. УРСР в другій половині 40-х-80-х роках ХХ ст.

Перші кроки відбудови. Посуха і голод 1946-1947 рр. Перетворення в західних областях України. Львівський церковний собор 1946 р. і ліквідація греко-католицької церкви. Підпільно-партизанська боротьба ОУН-УПА проти радянської влади.

Відлига. Початок реабілітації сталінських політв'язнів. Економічний розвиток України у 50-х – на початку 60-х рр. Входження Криму до складу України.

Аграрна політика радянського керівництва. Діяльність М. С. Хрущова. Урядові зміни 1964 р. Україна в роки „застою”. Аграрна політика у 60-х роках ХХ ст. Посилення централізованої командно-адміністративної системи управління і обмеження суверенітету республіки. Розвиток промисловості та сільського господарства в 70-х – першій половині 80-х рр.. Урбанізація. Русифікація. Дисиденство, його основні напрямки.

Особливості політики „перебудови” в Україні. Спроби реформ політичної системи та економіки. Лібералізація радянської системи. Гласність. Виникнення Народного Руху та його діяльність. Чорнобильська трагедія. Падіння впливу КПРС. Формування політичних партій. Боротьба за незалежність України. Спроба державного перевороту (серпень 1991 р.). Розпад СРСР. Проголошення незалежності України. Референдум 1 грудня 1991 р. та вибори Президента України.

Тема № 10. Україна в роки незалежності.

Початок державотворчих процесів: особливості розбудови законодавчої, виконавчої та судової влади в Україні. Формування партійно-політичної системи.

Участь населення у державотворчих процесах. Дострокові вибори в 1994 р. Президента та Верховної Ради України. Л. Кучма.

Прийняття Конституції України (1996 р.) Суспільно-політичне життя в Україні другої половини 90-х років. Загострення політичної ситуації в Україні восени 2001 – навесні 2002 рр. Вибори Президента України 2004 р. В. Ющенко. В. Янукович. Ю.Тимошенко. Зростання громадської активності населення. Помаранчева революція. Вибори до Верховної Ради України. Політичний розвиток України в 2008-2012 роках. Сучасні проблеми державотворення.

Стан господарства після розпаду СРСР. Реформування економіки. Роздержавлення, приватизація та фінансова система України. Соціальне та економічне становище населення. Еміграція. Проблеми формування громадянського суспільства. Остаточна руйнація радянського способу життя. Зміни статусу жінки у суспільстві.

Основні тенденції розвитку економіки в другій половині 90-х років. Пошуки шляхів фінансової та макроекономічної стабілізації на початку XXI ст. Здійснення аграрної реформи. Включення населення у ринкові відносини. Інтеграція української економіки у європейський та світовий економічний простір.

Основні принципи зовнішньої політики незалежної України. Ядерне роззброєння. Україна в діяльності міжнародних організацій. Участь у миротворчих акціях. Пошуки зовнішньополітичних орієнтирів наприкінці XX – на початку XXI ст.

УКРАЇНСЬКА МОВА ЗА ПРОФЕСІЙНИМ СПРЯМУВАННЯМ

Програму вступного випробування у формі індивідуальної усної співбесіди з української мови за професійним спрямуванням складено на основі навчальної програми «Українська мова (за професійним спрямуванням)» Львівського державного університету безпеки життєдіяльності підготовки фахівців з спеціальностей: «Соціальна робота», «Психологія», освітнього ступеня - бакалавр.

Завдання полягають у тому, щоб оцінити знання і вміння вступників

- сприймати і створювати офіційні тексти;
- грамотно складати різноманітні документи згідно з основними орфографічними, синтаксичними та стилістичними нормами;
- дотримуватися етикету спілкування.

Найменування тем	Зміст
Функціональні стилі сучасної української мови.	Функціональні стилі української мови, їх основні ознаки та особливості функціонування.
Офіційно-діловий стиль української мови, його особливості	Офіційно-діловий стиль української мови, основні ознаки і сфера вживання. Усна та писемна форма вираження української літературної мови.
Публіцистичний стиль української мови.	Публіцистичний стиль української мови, особливості його вживання, функціонування, ознаки. Підстилі.
Правила укладання та оформлення	Сучасні ділові папери. Загальні вимоги до мови

документів	документів: об'єктивність, логічна послідовність, повнота інформації, ясність викладу, точність опису, відсутність суперечностей, лаконічність, стандартизація мови. Етикет ділових паперів
Класифікація документів.	Класифікація документів. Нормативні правила оформлення документів. Реквізити документів за державним стандартом. Вимоги до тексту документа. Особливості фахової документації:
Документи щодо особового складу. Автобіографія. Резюме. Характеристика.	Загальні відомості про документацію щодо особового складу. Реквізити та особливості укладання автобіографії, характеристики, резюме.
Розпорядчі документи. Наказ.	Загальні відомості про розпорядчі документи. Особливості укладання наказу.
Довідково-інформаційні документи. Службові записки. Протокол.	Загальні відомості про інформаційні документи. Доповідні та пояснювальні записки Основні вимоги до оформлення інформаційних документів, їх реквізити. Протокол.
Обліково-фінансові документи. Доручення.	Правила оформлення обліково-фінансових документів. Особливості укладання доручення.
Телефонна ділова розмова.	Телефонна розмова. Культура ділової телефонної розмови.
Лексичні особливості офіційно-ділового стилю.	Використання синонімів, паронімів, омонімів у діловому мовленні. Багатозначні слова. Терміни і професіоналізми. Фразеологія ділового мовлення.
Правопис великої літери у власних назвах.	Власні імена. Прикметники, утворені від індивідуальних назв. Назви держав, адміністративно-територіальні назви. Назви установ, організацій, підприємств, партій, творчих спілок і колективів. Назви історичних епох і подій, знаменних дат, назви державних відзнак та нагород. Назви посад, звань, титулів. Назви конференцій, конгресів, пам'яток старовини, творів мистецтва.
Подвоєння приголосних.	Подвоєння приголосних у словах іншомовного походження. Випадки подвоєння приголосних у власне українських словах.
Правопис апострофа і м'якого знака.	Правила вживання апострофа і м'якого знака в українській лексиці та у словах іншомовного походження.
Числівник як частина мови. Запис числової інформації в ділових документах.	Типи числівників і особливості їх відмінювання. Зв'язок числівників з іменниками. Написання цифр та символів.
Дієслівні форми в діловому тексті.	Особливості вживання дієслівних форм у діловому тексті: інфінітив, безособові дієслова, дієприкметник та дієприслівник. Способи дієслів.
Прийменник у професійному мовленні.	Вживання прийменника у діловому мовленні. Синонімія прийменниково-відмінкових форм і безприйменниково-відмінкових конструкцій. Вживання прийменника <i>по</i> .
Милозвучність української мови.	Правила чергування прийменників <i>у/в</i> та сполучників <i>і/ї</i> .

Синтаксичні особливості професійних текстів.

Прості і складні речення, їх види. Порядок слів у реченні, його роль у вираженні змісту висловлювання. Координація присудка з підметом. Складні випадки керування і узгодження. Побудова ряду однорідних членів речення. Речення із звертаннями, узагальнюючими та уточнюючими членами. Прості та складні речення з різними типами зв'язку